

ROBOTISERING: KANS OF BEDREIGING?

Wereldwijd verandert de arbeidsmarkt. Door de komst van robots gaat werk zoals we het nu kennen ook veranderen. Volgens onderzoek van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) dreigt wereldwijd een groot gedeelte van de werkgelegenheid te verdwijnen door de toename van robotisering. Ze spreken over 66 miljoen banen, verdeeld over 32 landen. Er is echter ook onderzoek dat een tegengesteld geluid laat horen: uit onderzoek van het McKinsey Global Instituut blijkt dat het verdwijnen van banen helemaal niet zo'n vaart zal lopen. Sterker nog: minder dan 5% van de banen kan compleet geautomatiseerd worden. Ook volgens tech-ondernemer Jim Stolze is het feit dat er veel banen gaan verdwijnen niet het enige dat speelt. Banen gaan vooral veranderen: bestaande banen zullen wat betreft invulling veranderen, wat steeds andere skills vraagt van werknemers. Dit vraagt om een toename in flexibiliteit van hen. Naast banen die verdwijnen of inhoudelijk veranderen, gaan er ook veel

nieuwe banen ontstaan. Het World Economic Forum (WEF) schreef eind vorig jaar dat er op basis van schattingen 133 miljoen banen kunnen ontstaan door de inzetbaarheid van slimme machines. Dit is netto meer dan het aantal banen dat zou gaan verdwijnen. Maar welk onderzoek we ook lezen, een glazen bol hebben we niet.

Wat in elk geval duidelijk is, is dat ook in Nederland werk gaat veranderen door toenemende robotisering. Hoewel het onderzoek van de OESO stelt dat ongeveer 1 op de 7 (14,3 procent) banen in geïndustrialiseerde landen een grote kans heeft om overbodig te worden, zal dit aantal in Nederland relatief lager liggen (1 op de 9 banen). Dit komt volgens de OESO doordat de Nederlandse arbeidsmarkt al meer gericht is op functies die moeilijker door robots overgenomen kunnen worden (denk aan creativiteit en sociale intelligentie). Bij de banen die een grote kans hebben om overbodig te worden, gaat het vooral om startersfuncties en banen waar weinig scholing voor nodig is. Dit komt doordat deze relatief makkelijk te vervangen zijn door de inzet van slimme technologie. Desalniettemin is het van belang om meer inzicht te krijgen in de veranderingen op de arbeidsmarkt, zodat we met een goed voorbereid beeld de toekomst in gaan. De vraag is op welke manier we vooral de kansen kunnen benutten die robotisering ons biedt en hoe we ervoor zorgen dat we mensen klaarmaken voor andere taken en rollen dan tot nu toe gewend zijn. We gaan hieronder specifiek in op robotisering in de bouwsector.

ROBOTISERING IN DE BOUW

De ontwikkelingen rond robotisering worden ook in de bouw steeds zichtbaarder. De vraag naar bijvoorbeeld 'Robot Programmeurs' stijgt. Het tekort dat nu ontstaat aan bouwvakkers kan niet meer opgevangen worden en dat maakt de noodzaak om anders te gaan bouwen duidelijk: meer voorgefabriceerd in de fabriek, meer met automatisering en robotisering. Steeds meer kunnen werknemers in de bouw ondersteund worden met technische innovaties. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een exoskelet, dat bouwvakkers kan helpen met het tillen van objecten tot 90 kg zonder last te krijgen van de rug.

Een voorbeeld van een bedrijf dat met robotisering aan de slag is, is het Nederlandse bouwbedrijf Dijkstra Draaisma. Aangezien er te weinig bouwvakkers zijn om aan de vraag van de huizenmarkt te voldoen, zien zij een grote kans in de toepassing van robotisering. Om het doel (sneller huizen bouwen) te halen, is wel meer standaardisatie nodig. Ze vergelijken huizen met auto's. Als je een

auto koopt, kun je veel eigen inbreng geven, maar bepaalde maten kunnen niet zomaar worden aangepast. Om aan de vraag van de huizenmarkt te voldoen, is het goed om na te denken over meer standaardisatie, zodat huizen sneller en efficiënter kunnen worden gebouwd.

In de havensector is al meer ervaring opgedaan met robotisering. Zo opende burgemeester Aboutaleb van Rotterdam in 2015 al een nieuwe terminal waar robots vrijwel al het werk overnamen van het havenpersoneel. Voorspellingen over de toekomst bestaan voornamelijk uit robots die het proces van a tot z overnemen, zonder dat daar nog een menselijke hand aan te pas komt.

Projectmanager innovatie Mare Streatmans van het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de nieuwe terminal (Rotterdam World Gateway) spreekt van een ontwikkeling in de havensector. "Het is niet zozeer het geval dat banen verdwijnen, ze veranderen. Sommige werknemers zullen overbodig worden, maar als havenbedrijven niet innoveren en automatiseren, verliezen zij hun concurrentiepositie."

Kort na de opening van de terminal ontstond er een discussie tussen het IT-bedrijf en vakbond FNV Havens. De klassieke havenwerker heeft een hands-on-instelling, terwijl de toekomst meer een 'brains-on'-instelling vereist. Maar wat betekent dit dan voor de huidige werknemers? Hoe gaan we om met werknemers die helemaal niet zitten te wachten op alle technologische ontwikkelingen?

Deze voorbeelden laten zien dat er al veel gebeurt, maar dat er ook nog een wereld te winnen is. Robotisering gaat steeds sneller en er moet nu worden nagedacht over de toekomstige invulling hiervan, zodat aan zo veel mogelijk behoeften kan worden voldaan.

Bronnen:

<https://www.trouw.nl/home/robotisering-treft-helpt-van-de-banen~a12f3739/>

<https://www.ad.nl/ad-werkt/ruim-helpt-onze-banen-over-7-jaar-door-robots-gedaan~a42725ea/>

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/robots-pikken-minder-banen-in-dan-gedacht-en-al-helemaal-in-nederland~b997fe68/>

<https://www.mckinsey.com/featured-insights/digital-disruption/harnessing-automation-for-a-future-that-works>

<https://froot.nl/design/bouwvakkers-kunnen-straks-gebruik-maken-van-een-robot-exoskeleton/>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2018/12/21/huis-uit-catalogus-gemaakt-door-robot-is-dat-de-toekomst-a3126749>

<https://www.ad.nl/economie/bouw-moet-robotiseren-te-kort-aan-bouwvakkers-is-blijvend~aaad9f09/>

<https://www.trouw.nl/home/robot-rukt-op-in-de-rotterdamse-haven~a92121b7/>

Over De Kamer

Ontwikkelingen op economisch en maatschappelijk niveau volgen elkaar in hoog tempo op. De Kamer is een initiatief van Achmea om de krachten van grootzakelijke bestuurders te bundelen en samen naar de toekomst van Nederland te kijken. Dat doen we onder andere tijdens Kamerbijeenkomsten, waarbij genodigden hun visies, worstelingen en perspectieven met elkaar delen. Naast bijeenkomsten verbindt De Kamer deelnemers via publicaties en interviews. De inzichten die we opdoen, geven we door. Zo inspireren we elkaar én zakelijk Nederland.

Waarde van werk

Op dit moment staat het thema de Waarde van Werk centraal. De waarde van werk is niet alleen uit te drukken in geld, maar ook in maatschappelijke waarde, in status en eigenwaarde, in relevantie en ontwikkeling, individueel en collectief. En dat biedt volop stof om over verder te praten en na te denken over manieren waarop Nederland zich in de grote transitie van onze tijd kan positioneren, de keuzes die we moeten maken, de kansen die we zien en de mogelijkheden die we zullen moeten creëren om iedereen te laten meedoen. Een jaar samen met de BV Nederland reflecteren op het thema de Waarde van Werk heeft een rijke schakering aan perspectieven en inzichten opgeleverd. **Meer lezen? Download het boek Waarde van Werk op achmea.nl/boekww.**

De
Kamer

Samen verder kijken